

Connect

Collaborate

SARADNJA KORPORACIJA I STARTAPA

Otkrijte zašto je važno da premostite različitosti i izgradite odnos koji donosi vrednost za obe strane

Uvodna reč

Poštovani čitaoci,

Dobrodošli u inspirativni svet promena. Svet gde se inovacije i saradnja susreću na uzbuđljivom raskršću između korporacija i startapa. Ovaj priručnik je rezultat našeg programa "Start Me Up", serije događaja posvećenih deljenju iskustava i uspostavljanju mostova između dveju dinamičnih sfera poslovanja. Na putu ostvarenja naše misije kojom pozivamo učesnike inovacionog ekosistema da važne stvari menjamo zajedno, aktuelnost i relevantnost programa prepoznala je i podržala Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD). Na ovim stranicama, zajedno istražujemo kako sinergija između korporacija i startapa može biti ključna u kreiranju potrebne promene.

U današnjem brzom poslovnom svetu, suočeni sa stalnim izazovima i promenama, svesni smo da ne možemo da predvidimo budućnost, niti budućnost inovacija. Ipak, jedna stvar je izvesna - bez saradnje, nećemo rešiti izazove sadašnjice niti budućnosti. Kroz ovaj priručnik, otkrivamo kako partnerstva između korporacija i inovativnih startapa mogu ubrzati inovacije i doneti obostrane benefite.

Globalni poremećaji poput korona virusa, prekida u lancima snabdevanja, inflacije i oružanih sukoba iznova dokazuju da je inovativna snaga startapa trajna.

Nakon rekordnog rasta finansiranja u 2021. godini, 2022. se pokazala kao teža investiciona sredina za startape, čineći saradnju još ključnijim izvorom finansiranja.

Naša misija je jasna. Želimo da podstaknemo saradnju koja prevazilazi tradicionalne poslovne modele i kultiviše ekosistem rasta i razvoja za sve uključene. Ovaj priručnik nije samo teorijski vodič; on je zbirka stvarnih iskustava, studija slučaja i praktičnih resursa. Prenosimo vam priče o uspešnim saradnjama koje su transformisale i startape i korporacije, te doprinele kreiranju izuzetne vrednosti za korisnike i šire, oblikujući tako ne samo poslovne modele, već i pozitivno utičući na društvo kao celinu.

Ovaj priručnik je namenjen svima koji teže da budu deo ove promene: liderima, preduzetnicima, inovatorima. Naš cilj je da inspirišemo nove modele saradnje koji će oblikovati budućnost poslovanja za koju verujemo da počiva na pristupu saradnje.

Pozivamo i vas da se pridružite našoj misiji, da važne stvari menjamo zajedno i da zajedno idemo putem ka inovativnijoj i uspešnijoj budućnosti.

Sadržaj

1. Uvodna reč
2. O programu Start Me Up
3. Benefiti saradnje za korporacije i startape
4. Osnovni mehanizmi za realizaciju saradnje
5. Dva različita sveta - isti cilj
6. Studije slučaja - primeri uspešnih saradnji
7. Kako da se što bolje pripremite za saradnju?
8. Reference i korisni resursi
9. O priručniku

O programu Start Me Up

**START
ME UP**

Program Start Me Up osmišljen je kao serija edukativnih i matchmaking događaja namenjenih korporacijama i startapima. Svrha događaja je da omogući upoznavanje, povezivanje i uspostavljanje budućih saradnji korporacija i startapa i kao takav jedinstven je u startap ekosistemu na teritoriji Srbije. Događaj omogućava direktan kontakt predstavnika korporacija, koji razumeju značaj inovacija sa startapima i u potrazi su za rešenjima koja će unaprediti njihovo poslovanje sa jedne strane i predstavnika startapa kojima je potrebna podrška korporacija za validiranje i testiranje njihovih ideja i rešenja, sticanje novih korisnika ili drugi vid podrške korporacija, sa druge strane.

Prvi događaj realizovan je 2022. godine i do kraja 2023. organizovano je ukupno 7 događaja sa ukupno 443 učesnika. Veliki broj učesnika događaja pokazuje da potreba za više korisnih i praktičnih informacija o saradnji ove dve zainteresovane strane postoji i da je potrebno naći rešenje kako na ove potrebe odgovoriti i omogućiti veći broj uspešnih saradnji u praksi.

Upravo u cilju odgovora na ove potrebe, Start Me Up događaji segmentirani su po oblastima:

- **panel/ studija slučaja** - predstavljanje korporacija i startapa koji su već ostvarili saradnju
- **tematski razgovori/ razgovori sa domenskim ekspertima** - razgovori sa učesnicima na definisane teme koje su relevantne za saradnju korporacija i startapa

- **brzi sastanci/networking** - vreme opredeljeno za predstavljanje startapa korporacijama koje su zainteresovane za saradnju.

Važan segment događaja čini edukativni deo u kome učesnici od korporacija i startapa koji su već ostvarili saradnju mogu da saznaju kako je ta saradnja započela, razvijala se, da li su i na koje prepreke u saradnji nailazili i kako su ih prevazišli. Realizovano je 7 panela sa studijama slučaja saradnje, na kojima su učestvovali predstavnici 9 različitih korporacija i startapa.

Podjednako važan segment su i tematski razgovori na kojima su predstavnici korporacija i startapa mogli da čuju više o aktuelnim programima saradnje i podrške za startape. Učesnici su razgovarali na 24 različite teme na Start Me Up događajima do sada.

Kao vodeću vrednost događaja, učesnici su prepoznali segment brzih sastanaka. Ako se u obzir uzme koliko je startapima teško da dođu do pravog sagovornika u korporacijama kao i koliko je korporacijama teško da dođu do startapa sa kojima bi da razgovaraju o potencijalnoj saradnji, jasno je zašto su baš brzi sastanci ocenjeni sa visokom ocenom učesnika.

Broj brzih sastanaka se tokom vremena uvećavao i tako je na sedam događaja realizovano ukupno 330 brzih sastanaka startapa sa korporacijama.

START ME UP

Statistika:

Utisci učesnika

Ana Ninković,
Innovation manager @A1 Srbija

“Ovakvi događaji otvaraju mogućnost da lakše pristupimo ekosistemu i da se umrežimo sa drugim bitnim stejkholderima u okviru sistema. Ključna stvar jesu kontakti koji iz ovakvih događaja proisteknu.”

Dejan Tonić, Associate @EBRD

“Svesni naših kapaciteta institucije i našeg programa, razvijamo mrežu partnerstava sa različitim institucijama koje podržavaju biznise u različitim segmentima privrede i upravo dolazak do najboljih biznisa i onih koji pokreću biznise vidimo kao ključne na ovakvim događajima, kako bi se ostvarili kontakti.”

Nataša Rađenović Živanović, Chief Innovation Officer @OTP banka Srbije

“Start Me Up je sjajno osmišljen koncept koji omogućava povezivanje na efikasan i fokusiran način. Imali smo prilike da čujemo razne biznise i uspostavimo saradnju sa više startapa i u više različitim pravaca, ne samo striktno vezano za naš core biznis.”

Mihajlo Nikodijević, Co-Founder & General Manager @Tapni

“Povezivanje sa drugim osnivačima i suosnivačima drugih startapa, deljenje iskustva i zajedničkih “muka” u kojima se trenutno nalazimo. Dok sa druge strane prilika da se povežemo i napravimo saradnju sa korporacijama koje su prisutne na matchmaking događajima.”

Željko Bošnjak, Co-Founder @Bitebell

“Kao kompanija čiji proizvod donosi vrednost velikom broju različitih korisnika u ekosistemu, trudimo se da ovakav pristup saradnje imamo i sa korporacijom čiji fond je postao naš investitor. Svaki poslovni odnos je dvosmerna ulica i sasvim je prirodno da težimo realizaciji sinergija gde one mogu da nastanu.”

Benefiti saradnje

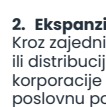
Vrednost korišćenja komplementarnih sposobnosti i potencijalni uticaj koji partnerstva između startapa i korporacije donose mogu biti zaista veliki. Za mali startup sa brzim rastom, to može značiti korišćenje distributivnih kanala, izgradnju reputacije radi iniciranja drugih partnerstava, i/ili validaciju njihove tehnologije ili poslovnog modela. Za korporacije, to može biti prilika da prošire svoju ponudu proizvoda; brzo umanje rizike, testiraju i steknu inovativne tehnologije; podstiču inovacije unutar kompanije; i/ili steknu nove veštine ili kreativni talenat.

Korporacije

1. Rešavanje konkretnih poslovnih problema

Kroz saradnju sa startapima korporacije su u mogućnosti da efikasnije dođu do novih i inovativnih rešenja kao odgovor na konkretne izazove, angažujući već gotovo rešenje ili razvijajući ga zajedno sa startapom.

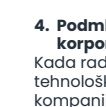
2. Ekspanzija ponude ili/ i tržišta

Kroz zajednički razvoj, kupovinu ili distribuciju proizvoda startapa, korporacije mogu značajno da prošire poslovnu ponudu i opsluže neka nova tržišta.

3. Inoviranje velikog brenda

Percepcija partnera, klijenata i budućih zaposlenih prema brendu korporacije se menja i povezuje sa konceptima poput inovacije

4. Podmlađivanje korporativne kulture

Kada rade sa startapima i tehnološkim talentima, velike kompanije mogu doživeti promenu kulture ka agilnijim načinima rada i razmišljanja. Dodatno, ovo omogućava istraživanje novih trendova i tehnologija.

Startapi

1. Pristup resursima

Bilo da su u pitanju finansijski, infrastrukturni ili ekspertske resursi, startapi kroz saradnju dolaze do istih, daleko brže nego što bi bilo moguće samostalno.

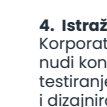
2. Pristup tržištu

Ovo je jedan od ključnih benefita saradnje za startape. Korporacije već imaju uspostavljene kanale distribucije i prisustvo na tržištima na kojima posluju, razvijene marketing strategije i branding, što može pomoći startapima u promociji i plasmanu proizvoda ili usluga na tržištu.

3. Kredibilitet i povezanost brenda

Saradnja sa poznatim i etabliranim korporacijama značajno povećava kredibilitet startapa u očima potrošača, investitora i drugih poslovnih partnera.

4. Istraživanje i razvoj proizvoda

Korporativno okruženje startapima nudi kontrolisan prostor za testiranje i razvoj proizvoda, kao i dizajniranje i prilagodavanje realnim potrebama tržišta, uz usmerenja i savete domenskih eksperata i mentora za razvoj poslovanja.

Osnovni mehanizmi za realizaciju saradnje

Postoji više načina na koje korporacije i startapi mogu da uspostave partnerski odnos koji će doneti neke od prethodno opisanih benefita. Neki zahtevaju više uključenosti obe strane, više vremena, neki su finansijski zahtevniji, a neki mogu imati veći uticaj na transformaciju kulture i načina rada korporacije. Ne postoji modalitet saradnje koji odgovara svima i u svim prilikama, a postoje prednosti koje dolaze iz svih vrsta partnerstava.

1. Korporacije koriste **jednokratne događaje** poput takmičenja i hakatona da privuku startape, podstičući inovacije i unapređujući korporativnu kulturu. Iako efikasni za izlaganje novim idejama, ovi događaji zahtevaju obazriv pristup prema potrebama startapa i ne donose odmah vidljive poslovne benefite.

2

2. **Deljenje resursa sa startapima** može biti povoljan način za korporacije da izgrade inovativniji brend. Međutim, ovi programi, posebno pružanje besplatnih alata, ne donose odmah vidljive povrate u poslovnim odnosima. Važno je razumeti potrebe i obezbediti da besplatni resursi odgovaraju zahtevima startapa. Tipovi resursa koje korporacije dele uključuju besplatne alate, kao što je pristup uslugama, alatima i proizvodima, i prostore za zajednički rad (pristup kancelarijama, prostorima za sastanke i brzom internetu).

3. Korporacije pokreću različite **programme poslovne podrške**, kao što su **inkubatori i akceleratori**, koji pomažu rast startapa u ranoj fazi i pripremaju ih za investicije, ulazak na tržište i dalju ekspanziju. Ovi programi mogu biti efikasni alati za podsticanje promene kulture i internog učenja kroz angažovanje zaposlenih kao mentora ili savetnika. Inkubatori i akceleratori, koji su postali popularni u poslednjih petnaest godina, obično se fokusiraju na grupe startapa i nude intenzivnu podršku u ograničenom vremenskom periodu, često zauzvat za deo vlasništva. Pružaju okruženje u kojem startapi brzo uče, testiraju i iteriraju svoje poslovne modele sa mentorima i kolegama, obično završavajući sa "demo danom" za investitore.

4

4. **Strateška poslovna partnerstva** variraju od kratkoročnih, transakcijskih angažmana do dugoročnih odnosa. Za startape su posebno privlačni zajednički razvoj proizvoda i nabavka od startapa. Zajednički razvoj uključuje saradnju na razvoju proizvoda ili usluga i zavisi od jasnih ciljeva, budžeta i vremenskih okvira saradnje. Nabavka od startapa pruža korporacijama pristup novim tehnologijama i poslovnim modelima, dok startapima daje validaciju proizvoda i može biti ključna za njihov uspeh ili rast.

5

5. **Direktne investicije u startape**, ili korporativno preduzetništvo (corporate venturing), omogućavaju korporacijama pristup novim tržištima i tehnologijama sa manjim kapitalom i većom brzinom od internog istraživanja. Ovaj mehanizam saradnje raste poslednjih godina, pri čemu korporacije osnivaju posebne odeljenja i fondove za investiranje u startape (Corporate Venture Capital - CVC). Iako je finansijski povrat važan, veći naglasak je na strateškim prednostima kao što je interakcija sa novim tehnologijama.

3

6

6. **Kupovina startapa** (akvizicija) omogućava brzo sticanje tehnologija i veština za rešavanje poslovnih izazova i ulazak na nova tržišta. Posebno se ističe "akvihajring", strategija kupovine kompanija radi pridobijanja talentovanih timova, a ne samo tehnologije.

Slika 1. nudi okvir za izbor mehanizama za saradnju koji odgovaraju na postavljenje ciljeve kompanija. Tamnija polja ukazuju na snažniju podesnost mehanizma da postigne postavljeni cilj.

Izvor: Mocker, V., Bielli, S., & Haley, C. (2015). Winning Together: A Guide to Successful Corporate-Startup Collaborations. NESTA., str. 12

Slika 2. ukazuje na posvećenost resursa od strane korporacija i startapa za saradnju kroz različite mehanizme.

Izvor: Mocker, V., Bielli, S., & Haley, C. (2015). Winning Together: A Guide to Successful Corporate-Startup Collaborations. NESTA., str. 16

Dva različita sveta – isti cilj

KORPORACIJE

Sve inicijative moraju biti opravdane jasnim prinosom na uložena sredstva (Return on investment - ROI), što stvara vrlo specifičan i često ograničavajući proces donošenja odluka koji može umanjiti sklonost ka usvajanju eksternih inovativnih rešenja.

Stroge korporativne politike i regulative mogu suziti prostor za kreativnost i eksperimentisanje, što može usporiti inovacije i smanjiti fleksibilnost potrebnu startapima za brzi razvoj i prilagodavanje promenljivim tržišnim uslovima.

PROMENA

Vlasništvo nad proizvodom, brzo donošenje odluka i agilna struktura koja stvara više prilika za disrupciju i inovacije.

Iako inovativni i fleksibilni najčešće nemaju iskustvo ili strukturu potrebnu za efikasno skaliranje, što može biti izazov u saradnji sa korporacijama koje traže skalabilnim rešenjima.

STARTAPI

Studije slučaja

primeri uspešnih saradnji

Šta se desilo nakon prvog randevua OTP banke i Protokol.io?

Nataša Radenović Živanović, Chief Innovation Officer u OTP banka Srbija i Dorđe Zdravković, Co-founder i CEO u Protocol.io predstavili su svoju priču o započetoj saradnji koja za cilj ima proširenje ponude banke ka malim biznisima u cilju osnaživanja procesa digitalizacije poslovanja.

Studiju slučaja pogledajte ovde:

Nataša
Radenović
Živanović

Dorđe
Zdravković

Moderator:
Kosta Andrić

O saradnji startapa i kompanije kroz program za startape

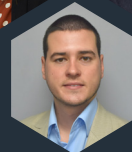
Daniela Perović, Menadžerka za upravljanje inovacijama u kompaniji Mozart i David Antonijević, Co-Founder Match IT govorili su o saradnji započetoj kroz učešće na programu za startape Univerzum, koji je pokrenula kompanija Mozart.

Studiju slučaja pogledajte ovde:

Daniela
Perović

David
Antonijević

Moderator:
Filip Ilić

Kako povezati korporacije i startape – priča o saradnji TS Ventures Fund i BiteBell

Davor Sakač, direktor TS Ventures Fund i Željko Bošnjak, Co-Founder tehnološkog startapa BiteBell, razgovarali su o svom iskustvu saradnje nakon investicije koju je BitBell dobio od Fonda.

Studiju slučaja pogledajte ovde:

Davor
Sakač

Željko
Bošnjak

Moderator:
Kosta Andrić

Kako povezati korporacije i startape – priča o saradnji kompanije NIS i EM Analytic Solutions

Ivana Đorđević, rukovodilac projektne kancelarije za digitalne projekte kompanije NIS i Milan Nedeljković, izvršni partner EM Analytic Solutions (EMAS) predstavili su svoju priču o saradnji koja je nastala izborom EMAS za partnera kompanije NIS kroz platformu za izazove Tech Engine.

Studiju slučaja pogledajte ovde:

Ivana
Đorđević

Milan
Nedeljković

Moderator:
Kosta Andrić

AI partnerstvo: ko-kreacija sa startapom Abstract

Ljubica Vojinović, ICT Product development Team Manager i Ana Ninković, Innovation Manager ispred kompanije AI Srbija, Nikola Budanović, Editor In Chief i Tamara Grbić, Partnerships Manager ispred startapa Abstract predstavili su svoju zajedničku saradnju kroz edukaciju poslovnih korisnika AI kompanije na temu digitalne bezbednosti.

Studiju slučaja pogledajte ovde:

Kako povezati korporacije i startape – priča o saradnji Mercator-S, Nelt i Igigi Shopper's Assistant

Ispred kompanije Mercator-S Jelena Mitrović, direktorka sektora za in-store komunikacije, kompanije Nelt Baby Food Factory (Nelt BFF) Marina Guzijan, Market Insight Manager i Nikola Nenadić, Founder i CEO startup-a Igigi Shopper Assistant govorili su o svojoj saradnji koja je doprinela uspešnijem pozicioniranju inovativnog proizvoda Nelt BFF u maloprodajnim objektima kompanije Mercator-S.

Studiju slučaja pogledajte ovde:

Kako povezati korporacije i startape – dve priče o saradnji: OTP banka i Agremo; Delta Holding i Smart Watering

Priču o uspešnoj saradnji nastaloj kroz Startup Booster program OTP Group predstavili su Nataša Radenović Živanović, Chief Innovation Officer u OTP banka Srbija i Maja Kostić, Key Account Management Lead u Agremo. Drugu priču saradnje, nastalu kroz startap program D Inkubator, sa nama su podelili Ivan Vasić, direktor sektora informacionih tehnologija kompanije Delta Holding i Lazar Jovanović, izvršni direktor startapa Smart Watering. Sprovođenje dokaza koncepta rešenja, a zatim i investicija u startap su odličan primer saradnje na domaćem tržištu.

Studiju slučaja pogledajte ovde:

Nataša
Radenović
Živanović

Ivan
Vasić

Maja
Kostić

Lazar
Jovanović

Moderator:
Nadica Milanović

A black and white photograph of three people in a meeting. A man on the left is wearing a name tag and looking at a woman on the right. A man in the center is wearing glasses and looking towards the woman. They are standing in a modern office environment with large windows and hanging lights.

Kako da se što bolje pripremite za saradnju?

Kako biste izbegli uobičajene izazove pri uspostavljanju i realizaciji saradnje nudiemo niz saveta, kako za korporacije tako i za startape, koji će biti korisni za pripremu, planiranje i spovođenje različitih mehanizama i programa saradnje. inovacije unutar kompanije; i/ili steknu nove veštine ili kreativni talenat.

ZA KORPORACIJE

Osnovna pitanja na koja bi korporacije trebalo da imaju spremne odgovore pre nego uđu u aktivnosti koje inovaciju uvode u korporativno okruženje:

- "ŠTA" pokušavamo da dobijemo angažovanjem učesnika inovacionog ekosistema poput startapa?
- "KOGA" tačno treba da angažujemo?
- "KO" sa korporativne strane treba da obavlja angažovanje?
- "KAKO" sprovedimo izabrane aktivnosti angažovanja?

Lista važnih saveta za pripremu za saradnju

- 1. Precizno odredite viziju i strategiju saradnje.** Postavljanje dugoročnih namera za saradnju sa startapima i usaglašavanje ciljeva saradnje sa korporativnim ciljevima omogućava da se osiguraju odgovarajuće resursi i posvećenost kako bi se postigao maksimalni uspeh saradnje.
- 2. Uvedite odgovarajuće upravljačke strukture.** Dobar partner identifikuje kriterijume za ocenjivanje efekata saradnje sa startapima i nadgleda napredak na najvišem nivou upravljanja. Svest o potencijalima saradnje, kao i unutrašnje

dodeljivanje ovlašćenja i odgovornosti za rezultate saradnje, omogućuju efikasno određivanje prioriteta za aktivnosti i resurse koji usmeravaju ove saradnje.

- 3. Uspostavite odgovarajuće procese.**

Efikasni partneri razvijaju specijalizovane procese podrške, ne samo za privlačenje partnera demonstrirajući spremnost na saradnju, već i za učestvovanje u aktivnostima saradnje na širem nivou, unapređujući efikasnost i dugoročnu održivost uspeha u saradnji sa startapima.

- 4. Budite otvoreni za promenu kulture.**

Optimalan partner je spreman da usvoji načine rada startapa i uključi saradnju sa njima u svoje standardne poslovne procese kako bi adresirali interne nedostatke. Efikasni partneri doprinose razvoju i rastu startapa pružanjem svoje ekspertize i konstruktivnih povratnih informacija.

- 5. Pružite odgovarajuću podršku startap ekosistemu.**

Efikasni partneri aktivno učestvuju u startap ekosistemu, upoznaju se sa inovacijama i rešenjima prisutnim na tržištu, i shvatajući da se ulaganje u odnose sa startapima dugoročno isplati.

ZA STARTAPE

Startapi takođe treba da dođu do odgovora na ključna pitanja pre nego što započnu saradnju sa korporacijom:

- "ŠTA" želimo da postignemo saradnjom sa korporacijom?
- "ZAŠTO" je ova korporacija pravi partner za nas?
- "KO" nam može pomoći da identifikujemo pravu osobu unutar korporacije?
- "KOJI" su potencijalni rizici i kako ih možemo umanjiti?
- "KAKO" će ova saradnja uticati na naš dugoročni razvoj?

Lista važnih saveta za pripremu za saradnju

- 1. Postavite jasan cilj saradnje.** Uspešni startap partneri prilaze saradnji sa korporacijama imajući u vidu jasno postavljen cilj. Postavljanjem odgovarajućih ciljeva, mogu efikasnije prilagodavati resurse kako bi osigurali uspeh, balansirajući željene rezultate saradnje sa ostalim potrebama i ambicijama.
- 2. Birajte pravo vreme za saradnju.** Efikasni partneri biraju pravi trenutak za kontaktiranje potencijalnog korporativnog partnera, uzimajući u obzir spremnost svog proizvoda i tima. Spremni su da brzo deluju kada se ukaže prilika, ali i da strpljivo čekaju kada je to potrebno.

3. Istražite i prikažite benefite saradnje za obe strane. Iskusni partneri detaljno procenjuju potencijalne korporativne partnere, mapirajući prednosti zajedničkog rada. Dodatno, mapirane prednosti umeju efikasno da prenesu budućim partnerima.

4. Ubedljivo komunicirajte vaše rešenje. Dobri startap partneri razumeju i mogu preneti značaj svog rešenja, te pažljivo slušaju i postavljaju detaljna pitanja tokom razgovora kako bi dublje razumeli specifične potrebe korporacije. Oni takođe vode računa da pristupe korporaciji na odgovarajući način, što nije uvek jednostavno.

5. Gradite odnose na pravi način. Efikasni partneri sposobni su da održavaju odnose s partnerima na način koji im pruža sigurnost u njihovu pouzdanost i koji stvara jake veze sa ključnim ljudima unutar organizacije.

6. Gradite dobre odnose sa posrednicima za uspostavljanje saradnje. Sjajni partneri su svesni da građenje poverenja, direktno povezivanje i specijalizovani saveti posrednika u ekosistemu doprinose bržoj i jednostavnijoj komunikaciji sa korporacijama. Oni shvataju značaj saradnje sa eksternim prodajnim partnerima u ovom procesu.

Reference i korisni resursi

Kako Razvojna banka pomaže startapima?

Priču o programima podrške startapima Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) na Start Me Up događaju sa nama podelili su Dejan Tonic, Associate at EBRD, Star Venture WB Regional Coordinator i Mihajlo Nikodjjević, Co-Founder & General Manager, Tapni.

Studiju slučaja pogledajte ovde:

Dejan
Tonic

Mihajlo
Nikodjjević

Moderator:
Kosta Andrić

Programi saradnje korporacija na tržištu Srbije

1. **A1 Program partnerstva** kompanije A1 Srbija. Sve informacije na zvaničnoj stranici programa

[Otvori web stranicu](#)

2. **OTP Connect** - platforma za povezivanje sa startapima kompanije OTP banka Srbija. Sve informacije na zvaničnoj stranici programa

[Otvori web stranicu](#)

3. **Tech Engine** - platforma za saradnji i inovacije kompanije NIS. Sve informacije na zvaničnoj stranici programa

[Otvori web stranicu](#)

4. **Univerzum** - program za startape kompanije Mozzart. Sve informacije na zvaničnoj stranici programa

[Otvori web stranicu](#)

5. **D Inkubator** - program podrške startapima Delta Holdinga. Sve informacije na zvaničnoj stranici programa

[Otvori web stranicu](#)

Blog tekstovi:

1. Uspešna saradnja korporacije i startapa: transformacija biznisa kroz inovaciju. (2023). ICT Hub.
[Otvori web stranicu](#)
2. Inovativna partnerstva: kako rasti kroz saradnju sa korporacijama. (2023). Marina Ugrinić.
[Otvori web stranicu](#)
3. Saradnja startapa sa korporacijama: saveti koji donose uspeh. (2023). Marina Ugrinić.
[Otvori web stranicu](#)
4. Inovacija kroz partnerstvo: saveti koji donose uspeh. (2023). Marina Ugrinić.
[Otvori web stranicu](#)
5. Drago mi je da smo se upoznali! A, o čemu sad da pričamo? (2023). Nadica Milanović.
[Otvori web stranicu](#)
6. Srpski startap ekosistem: Programi podrške za startape. (2023). Filip Ilić.
[Otvori web stranicu](#)
7. Ekosistemi kao budućnost poslovanja. (2023). Kosta Andrić.
[Otvori web stranicu](#)
8. 10 načina na koje korporacije pronalaze eksterne izvore inovacija. (2023). Kosta Andrić.
[Otvori web stranicu](#)
9. Ekosistemi kao budućnost poslovanja. (2022.) Kosta Andrić.
[Otvori web stranicu](#)
10. Građenje korporativnih startapa – pametan način da se pokrenu inovacioni procesi. (2021). Marina Ugrinić.
[Otvori web stranicu](#)

Panel diskusije sa događaja Start Me Up:

1. ICT Hub. (2023). "Šta se desilo nakon prvog randevua OTP banke i Protokol.io?" YouTube.
[Klikni da gledaš](#)
2. ICT Hub. (2023). "AI partnerstvo: ko-kreacija sa startapom Abstract" You Tube.
[Klikni da gledaš](#)
3. ICT Hub. (2023). "Kako Razvojna banka pomaže startapima" You Tube.
[Klikni da gledaš](#)
4. ICT Hub. (2023). "O saradnji startapa i kompanije kroz program za startape" You Tube.
[Klikni da gledaš](#)
5. ICT Hub. (2022). "Kako povezati korporacije i startape - panel priča TS Ventures Fond i Bite Bell" You Tube.
[Klikni da gledaš](#)
6. ICT Hub. (2022). "Kako povezati korporacije i startape - panel priča Merkator-S, Nelt i Igigi Shopper's Assistant?" You Tube.
[Klikni da gledaš](#)
7. ICT Hub. (2022). "Kako povezati korporacije i startape - dve panel priče: OTP banka i Agremo; Delta Holding i Smart Watering" You Tube.
[Klikni da gledaš](#)

Intervjui sa predstavnicima startapa i korporacija koji su bili učesnici Start Me Up događaja:

1. Start Me Up 2023 – Intervju sa Anom Ninković, AI Srbija

[Klikni da gledaš](#)

2. Start Me Up 2023 – Intervju sa Dejanom Tonic, EBRD

[Klikni da gledaš](#)

3. Start Me Up 2023 – Intervju sa Nikolom Milojević, NeuralFactory

[Klikni da gledaš](#)

4. Start Me Up 2023 – Intervju sa Mihajlom Nikodijević, Tapni

[Klikni da gledaš](#)

5. Start Me Up 2023 – Intervju sa Kostom Andrić, ICT Hüb

[Klikni da gledaš](#)

6. Start Me Up 2023 – Pitali smo startape i korporacije kakva očekivanja su imali od događaja?

[Klikni da gledaš](#)

7. Start Me Up 2023 – Pitali smo startape i korporacije o glavnom utisku sa događaja

[Klikni da gledaš](#)

Reference:

1. Mocker, V., Bielli, S., & Haley, C. (2015). Winning Together: A Guide to Successful Corporate-Startup Collaborations. NESTA.
[Otvori web stranicu](#)
2. Budden, P., & Murray, F. (2022). Strategically engaging with innovation ecosystems. MIT Sloan Management Review, 63(4), 1-7.
[Otvori web stranicu](#)
3. Match-Maker Ventures. (2023). Innovative corporates' guide to mastering startup collaborations to stay agile and relevant.
[Otvori web stranicu](#)
4. Match-Maker Ventures. (2023). Your scaleup's guide to successful corporate collaborations.
[Otvori web stranicu](#)
5. Match-Maker Ventures & Arthur D. Little. (2022). The Age of Collaboration III / Corp-Up: It's bigger than you think!
[Otvori web stranicu](#)

O priručniku

Ovaj priručnik je rezultat otvorenih i korisnih diskusija između predstavnika korporacija i startapa koji su se okupili na događajima u okviru Start Me Up programa održanih tokom 2022. i 2023. godine. Sadržaj je proširen sa iskustvom i preporukama od strane ICT Hub tima, uz podršku Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) i donatora – Luksemburg kroz EBRD Small Business Impact Fund i EU – Fond za razvoj preduzeća i inovacije zapadnog Balkana (WB EDIF).

ICT Hub pruža podršku inovacijama i tehnološkom preduzetništvu od 2014. godine. Danas predstavlja centar znanja i mesto susreta za pojedince, startape, kompanije i organizacije kojima je potrebna pomoć u sprovođenju promena. ICT Hub nudi konsultantske i obrazovne usluge, podršku za otključavanje potencijala i povezivanje sa lokalnim i regionalnim ekosistemom, čiji je ponosni član.

Program “EBRD Star Venture” je dizajniran da pomogne kompanijama sa velikim potencijalom koje su u ranim fazama svog životnog ciklusa, kada su poslovno znanje i mentorstvo veoma potrebni, uz učešće regionalnih akceleratora i lokalnih savetnika. U regionu Zapadnog Balkana, program je pokrenut 2019. godine, vodi ga EBRD i zajednički finansiraju Luksemburg kroz Fond EBRD za mala preduzeća i EU – Zapadnobalkanski fond za razvoj preduzeća i inovacije (EDIF). www.ebrd.org

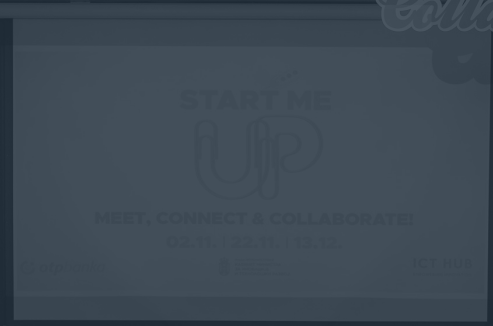
Priručnik uredile

dr Sandra Nešić | Eksterna savetnica i viša konsultantkinja za inovacije, ICT Hub
Nadica Milanović | Menadžerka projekata, ICT Hub
Verica Đukić | Konsultantkinja za inovacije, ICT Hub

Posebna zahvalnost za značajan doprinos Start Me Up aktivnostima

Kosta Andrić | Izvršni direktor, ICT Hub / **Đurđa Đukić** | Direktorica za inovacioni konsalting, ICT Hub / **Filip Ilić** | Menadžer za razvoj startap zajednice, ICT Hub / **Svetlana Gavrić** | Menadžerka projekata, ICT Hub / **Marina Mišković** | Koordinatorica co-workinga, ICT Hub / **Marina Ugrinić**, | Menadžerka za digitalni marketing, ICT Hub / **Dejan Tonić** | Saradnik, EBRD i WB regionalni koordinator programa Star Venture | **Aleksandra Miladinović** | Menadžerka EBRD Savetodavnog tima Srbija / **Nataša Radenović Živanović** | Direktorica za inovacije, OTP banka Srbija / **Dorde Zdravković** | Suosnivač i izvršni direktor, Protocol.io / **Ljubica Vojinović** | Menadžerka tima za razvoj ICT proizvoda, AI Srbija / **Ana Ninković** | Menadžerka za inovacije, AI Srbija / **Nikolom Budanović** | Glavni urednik, Abstract / **Tamarom Grbić** | Menadžerka za partnerstva, Abstract / **Daniela Perović** | Menadžerka za upravljanje inovacijama, Mozart / **David Antonijević** | Suosnivač, Match IT / **Davor Sakač** | Direktor, TS Ventures Fund / **Željko Bošnjak** | Suosnivač, BiteBell / **Ivana Đorđević** | Rukovodilac projektne kancelarije za digitalne projekte, NIS / **Milan Nedeljković** | Izvršni partner, EM Analytic Solutions / **Jelena Mitrović** | Direktorica sektora za in-store komunikacije, Mercator-S / **Marina Guzijan** | Menadžerka za uvide sa tržišta, Nelt Baby Food Factory / **Nikola Nenadić** | Osnivač i izvršni direktor, Igigi Shopper Assistant / **Maja Kostić** | Glavna menadžerka za ključne klijente, Agremo / **Ivan Vasić** | Direktor IT sektora, Delta Holding / **Lazar Jovanović** | Izvršni direktor, Smart Watering / **Mihajlo Nikodijević** | Suosnivač i generalni menadžer, Tapni

Collaborate

MEET. CONNECT. COLLABORATE.

ICT HUB
EMPOWERING INNOVATION

 European Bank
for Reconstruction and Development

  WB EDIF
Western Balkans
Economic Development
and Innovation Facility

LU EMBOURG
LET'S MAKE IT HAPPEN